

AU-2064

B.A. (Part—I) (Semester—II) Examination

PERSIAN LITERATURE

(Literature of Classical Language)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

یا داشت:

(۱) همه سوالات لازمند

(۲) پاسخ حایزبان فارسی یا اردو یا انگلیسی بنویسد۔

16

سوال نمبر ۱۔ دو تا از اقتباس ہاے زیر را توضیح بدھید۔

(الف) چشمه ای دید کہ آب از آن قطره قطره بیرون می آید و اثر دہانی بر لب آن چشمه مرده و حرارت آفتاب در وی اثر کرده است و آب دہان ز ہر آلودش با آب چشمہ مخلوط می شود و قطره قطره از کوه فرو می چکد۔ رکابدار سر اسیمہ از کوه پائین آمد و حال را بہ عرض رسانید و جامی آب سرد از ظرفی کہ بہرہ داشت بہ شاہ داد۔ شاہ جام آب را بر لب نہاد و اشک از چشم بارید۔ رکابدار سوال کرد کہ چہ چیز موجب گرہ شاہ شدہ است؟

(ب) نا خدا گفت : من بچشم خود دیدم کہ خداوند این مال با جمعی از یاران خود غرق شدند، تو اکنون می خواهی این مال را غصب کنی۔ من سرگذشت خود را از اول تا آخر گفتم و سخنانی کہ در کشتی میان من و او گذشتہ بود بیان کردم۔ نا خدا مرا شناخت و بہ سلامت من تہنیت گفت و بضاعتہارا از کشتی بدر آوردند نام من بر آنہا نوشتہ یافتند۔ در حال برخاستم و آنہارا گشودم و چیز ہاے طرفہ و گران قیمت بہ ملک ہدیہ کردم۔ راستی سخنانم بر ملک آشکار شد و برا کرام من افزود و چیزی بسیار بہ من بخشید۔

(ج) سہ سالی کہ گاندھی در انگلستان گذرانید از جہات عدیدہ شربخش بود۔ پس از دشواریہاے فراوان کہ در ابتداے اقامت در انگلستان با آن مولو بہ شد استفادہ از زندگی در محیط انگلیسی و شرایط زندگی انگلیسی را آموخت۔ گیاہ خواری از جہات متعدد و غیر منتظرہ ای با کمک کرد۔ گاندھی بہ جمعیت گیاہ خواران انگلستان پیوست و در ہیئت مدیرہ آن جمعیت عضویت یافت و در آنجا نخستین تجربہ تشکیلاتی را فرا گرفت۔

8

سوال نمبر ۲۔ (الف) چہارتا از بیت ہاے زیر را شرح بدھید۔

۱۔ ہنگام تنگدستی در عیش کوش و مستی

کاین کیمیای ہستی قارون کند گدرا

- ۲۔ سرکش مشوکہ چون شمع از غیرت بسوزد
دلبر کہ درکف او موم است سنگ خارا
- ۳۔ ز عشق نا تمام ما جمال یار مستغنیت
بآب و رنگ و خال و خط چہ حاجت روی زیبارا
- ۴۔ من از آن حسن روز افزوں کہ یوسف داشت دایم
کہ عشق از پردہ عصمت برون آرد زلیخا را
- ۵۔ این شوریست کہ در دور قمری ینم
ہمہ آفاق پر از فتنہ و شرم ینم
- ۶۔ ہر کسی روز بھی می طلبد از ایام
مشکل اینست کہ ہر روز بتری ینم

8

- (ب) یک تا از بند بایہ شعر زیر ترجمہ بکنید۔
- ۱۔ چو این داوری مرغ از دی شفت
نگر تا مر اورا بپا خ چہ گفت
بگفت از تندی زمن برتری
چہ نازی کہ نیروست از دیگری
از آن قوہ تاہست در تو اثر
توانی گرفت اوج بے بال و پر
و لیکن چو نیروی او در تو کاست
بہشتی بہ آنجا کہ ذوالقوہ خاست
 - ۲۔ دیدم بہ بصرہ دختر کی اعجمی نسب
روشن نمودہ شہر بنور جمال خویش
می خواند درس قرآن در پیش شیخ شہر
وز شیخ دل ربودہ بفتح و دلال خویش
می داد شیخ درس "خلال مبین" بدو
و آہنگ ضاد رفتہ باوج کمال خویش

دختر نداشت طاقت گفتار حرف ضاد
 با آن دہان کوچک غنچہ مثال خویش
 ۳۔ بسی کند و کاویہ و کوشش نمود
 کزان سنگ خارا رہی برکشود
 ز کوشش بہر چیز خوابی رسید
 بہر چیز خوابی کماہی رسید
 بروکار گر باش و امیدوار
 کہ از یاس جز مرگ ناید بکار
 گرت پایدار است در کار با
 شود سہل پیش تود شوار با

16

سوال نمبر ۳۔ جاہای خالی را پر بکنید۔

- (۱) سبک عراقی کے شعراء کی اکثریت نے..... کی۔ (غزل سرائی، قصیدہ نگاری، مدح سرائی)
- (۲) امیر خسرو نے..... کے جواب میں پانچ مثنویاں لکھیں۔ (خمسہ نظامی، روضۃ الانوار، عشاق نامہ)
- (۳)..... مولانا جلال الدین رومی کی شاہ کار مثنوی ہے۔ (مثنوی معنوی، جام جم، مطلع الانوار)
- (۴) سبک عراقی کے اکابر شعراء نے سماج کے..... کو اپنا مخاطب بنایا۔ (طبقہ اشرافیہ، طبقہ غریب، طبقہ متوسط)
- (۵) عاشقانہ شاعری..... میں بام عروج پر نظر آتی ہے۔ (سبک خراسانی، سبک عراقی، سبک ہندی)
- (۶) شیخ سعدی..... میں پیدا ہوئے۔ (۶۰۶ھ، ۶۱۷ھ، ۷۲۰ھ)
- (۷) امیر خسرو نے..... بادشاہوں کا زمانہ دیکھا۔ (چار، سات، پندرہ)
- (۸) امیر خسرو ابتدا میں..... تخلص کرتے تھے۔ (سلطانی، شاہی، خانی)

8

سوال نمبر ۴۔ (الف) یک تا از اقتباس باے زیر را ترجمہ بکنید۔

- (۱) روزیہ بم بہ قلعہ ای رسید کہ آب از میان آن قلعہ بیرون می آمد بہ درون حصار رفت۔ نحو طہ ای دید کہ چشمہ ای در آن می جوشید و بر بالای آن سری آویختہ بود۔ ہر دم قطرہ خون از آن سر بریدہ در آب می چکید و آن قطرہ خون گل سرخ می شد و آنرا آب میبرد۔ در این اندیشہ فروماند کہ ناگہان از ہوا فریادی برآمد و تن بے سری آوردہ و آنرا در کنار چشمہ بر روی تختہ سنگی خوابانید و سر بریدہ را فرو دآورد و بر آن تن نہادہ ابرق سبزی پر آب کرد و از آن آبی بر زمین ریخت و گفت: ”زندہ شو بہ اعجاز سلیمان نبی علیہ السلام۔“

۲۔ ملک جمشید دعا و ثنا گفت و نامہ را بہ دست پادشاہ داد۔ پادشاہ خط و مہر پیر خود را دید، تعجب کردہ آنرا بوسید و بر دیدہ تہاد و چون نامہ بر خواند و آن وعدہ ہاشنید، همان ساعت ملک جمشید را بر تخت نشاند و گفت : تا آمدن من ہمہ باید ملک جمشید را پادشاہ خود بداند و فرمان اورا اطاعت کنند و بہ وزیر گفت : پدرم مرا ترا طلبد و است۔ باید کہ بہ نزد او برویم۔ آنگاہ جلاد ہر دورا گرون زد و ایشان را دفن کردند۔ ملک جمشید فرمود تا چند شبانہ روز نقارہ ہار البصدا در آوردند و شہر را آئین بستند و خود بر تخت پادشاہی نشست۔

8 (ب) یک تا از سؤالات زیر را پاسخ بنویسید۔

(۱) خلاصہ قصہ گل خندان و در گریان را تحریر بکنید۔

(۲) پادشاہ بطور بہ دام پریز ادا قدا، مفصل بیان بکنید۔

12 سؤال نمبر ۵۔ (الف) گردان بکنید و ترجمہ بنویسید۔

(۱) ماضی مطلق معروف منفی۔ (مصدر : آمدن)

(۲) ماضی قریب معروف مثبت۔ (مصدر : خوردن)

(۳) زمانہ حال معروف مثبت۔ (مصدر : نوشتن)

(۴) زمانہ مستقبل معروف منفی۔ (مصدر : کردن)

2 (ب) چہارتا مضارع را از مصادر زیر بنویسید۔

۱۔ گفتن

۲۔ دیدن

۳۔ بردن

۴۔ زدن

۵۔ کردن

۶۔ رفتن

2 (ج) بزبان فارسی ترجمہ بکنید۔

۱۔ میرے ملک کا نام بھارت ہے۔

۲۔ تم کہاں جا رہے ہو؟